

TOVERI

Lännen suomalaisten työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriasta, Oregon, joka päivä paitsi sunnuntaina.

TOIMITUSKUNTA:
W. N. REIVO, LAURI MOILANEN,
ADOLPH SALMI, A. B. MAKELA,
SULO SYVANEN.

TOVERI

(THE COMRADE)
The organ of the Finnish workers in the Western states. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Ore., by the Western Workers' Publishing Society.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the postoffice at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

Ilmoitushinta 40c palstatuimalta. Kuuilmoitukset \$1.50 kerta ja muistovarsilla \$2.00 kerta. Kiblaus, syntyä ja avio-
liitto-ilmotukset \$1.00 kerta, haluamattomia ja nimennuttu-ilmotukset 50c kerta, naima-
ilmoitukset \$1.50 kerta, avioero-ilmotukset \$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset sopimuk-
sen mukaan. Satunnaisia ilmoituksia tulee rahaa seurata mukana. Englanninkie-
lestä suomenaasta vapaasti.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40 cents per inch. Special discount is allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, ORE.

TILAUSHINNAT
Yhdysvalloissa ja Canadassa:
Yksi vuosikerta...\$5.50 6 kuukautta...\$3.00
3 kuukautta...\$1.60 1 kuukausi...\$.60
Suomen ja muulle ulkomaille:
Yksi vuosikerta...\$8.00 6 kuukautta...\$4.25

SUBSCRIPTION RATES:
In the United States and Canada
One year...\$5.50 Six months...\$3.00
Three months...\$1.60 One month...\$.60

Huomautus sijaitsee 10:n ja Duane katu-
jen kulmassa. Telefooni: konttori 365,
toimitus 822.

Muuta siellä ei osata- kaan ajatella

*True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., June 26, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.

Kun Wall-kadun saalistajalau-
ma puhuu Venäjän avustamisesta,
niin tapahtuu se dollareita ja
senttejä laskemalla, eikä mitään
abstraktisia kansanvaltaisuus-
ihanteita esittelemällä. Siellä ei
tunneta mitään muuta kuin dol-
larit ja sentit. Wall Street Jour-
nal kirjoittaa:

"Liittolaisvalat voivat kyl-
läkin antaa Venäjälle sellaista ta-
loudellista avustusta, joka ei tule
joutumaan Saksan käsiin, mut-
ta missä olisivat takaukset?"

Niin, mitä takeita olisi siitä,
että Venäjä suorittaisi ne takai-
sin rahassa korkeitten korkojen
kanssa?

Wall-kadun konttorihuoneissa
ei tiedetä mitään sellaista kuin
avustuksesta kansanvaltaisuus-
taistelussa, siellä lasketaan aina
vain dollareita ja korkoa niille.
Ja Venäjällä ei mahdollisesti ny-
kyisin olisi antaa sellaista taka-
usta kuin Wall-kadun ryöväri-
lauma vaatii.

Venäjän avustaminen todelli-
sella myönteisyydellä ja osan-
otolla tuottaisi korkeimmat aja-
telvissa olevat korot, ei rup-
lissa, vaan sosialistisen tasaval-
lan voimistumisessa, jota seura-
isi onnellisen ja vapaan kansa-
kunnan muodostaminen.

Wall-kadun raharuhtinaat eivät
olisi halukkaita avustamaan Ven-
äjää siinäkin tapauksessa, että
saisivat kunnollisen takauksen.
He vaativat Venäjän luonnon-
rikkauksien täydellistä valtaamis-
ta ja tekevät kaikkensa saadak-
seen hallituksen sekaantumaan
Venäjän asioihin asevoimin.

Seuraavaanlaiset, erään ameri-
kalaisen kirjottajan mielipiteet,
veisivät pikemmin toivottuun pää-
määrään. Kysymyksessä oleva
kirjottaja puhuu Venäjän avus-
tamisesta kansanvaltaisuuden ta-
kia ja lausuu:

"Sellainen teko saattaisi mer-
kitä joltistakin uskallusta liike-
kannalta katsottuna, mutta ky-
selyssä on niin paljon suurem-
pi asia, että sen rinnalla ei-
vät uskallukset ole mitään. Nuori
ja voimakas Venäjä, joka on
juuri heräämässä uuteen elämään
ja kuumeentapaisesti etsii uusia
uimintamuotoja, on paljon suurem-
pi kuin kysymyksessä oleva
uskallus joka aiheutuisi avun
tarjoamisesta Venäjälle. Nykyi-
sesäkin tilanteessaan käsittää
Venäjä, vaikka siltä on ryöstetty
niin monta maakuntaa, sata-kak-
sikymmentä miljoonaa asukasta.
Ja sen luonnonrikkaukset ovat
suunnattomat. Venäjä elää ja
vaurastuu ja sille lainattu raha
on hyvin sijoitettu. Amerikan
kansaa voi olla huolehti siitä että
se Venäjä avustamalla palvellee
ylevää asiaa, samalla kun sellai-
nen toimenpide elvyttäisi sitä
luottamusta, joka Venäjällä on
saavutettava liittolaisiin nähden."

Opettaako sekään mitään?

Tiedonannot kertovat Seattlen
i.w.w.läisten tehneen lakimies-
tensä kautta sopimuksen sikkäläi-
sen kaupungin hallinnon kanssa,
että liitto luopuu kaikista agit-
tationistaan Seattlessa sodan
loppuun saakka. Me emme odota
että liiton edustajat tunnustai-
sivat tiedonantoa oikeaksi, eh-
käpä se ei olekaan, mutta totta
sittekin on, että Seattlessa ja
koko lännellä on i.w.w.läisten
agitatioin estetty nykyisin.

Sellaissa toimenpiteissä ei
suinkaan ole mitään ihmette-
mistä, sillä kaikenlainen työ-
väestön järjestämistyö on nykyi-
sen vaarassa tulla estetyksi. Mi-
kä tässä herättää huomiota, on
se, että este tulee "varjon" ta-
hoita, s. o. valtiomahdi, jolla ei
i.w.w.läisen käsityskannan mu-
kaan ole "mitään" voimaa, estää
aivan väiväitä koko liiton toi-

minnan, vieläpä pitää sen jäse-
niä "avoimilla syytöksillä" — e-
sittämättä edes mitään syytöstä
— linnassa kuukausimäärä. Mi-
tä me tässä haluamme esittää,
on tämä: Eikö jo ala tuntua siltä,
että kyllä sitä valtaa on muilla-
kin kuin taloudellisilla järjestöil-
lä, kuten esim. kaupunkien val-
tuustoilla, koska niiden asettama
lukko kyllä pysyy kokoushuo-
neen ovelta ja jokainen poliisi
käsiin joutunut marssii vankilaan
tai kapuloihinsa itsensä tunnotto-
miksi ja sitte kuitenkin herää ris-
tikkojen takana?

Emme odota, että liiton toi-
mintaa ylläpitävät tunnustaisivat
vieläkään valtiomahdin olevan
minkään voimatekijän, vaikka se-
raastoinkin satoja työläisiä van-
keuteen ja oikeuteen, jossa niitä
tuomitaan mahdollisesti kymme-
niä vuosiksi vankilaan, mutta
me pyytäsimmekin kysyä niiltä
yöläisiltä, jotka ovat rehellisellä va-
kaumuksella kannattaneet liiton
järjettömiä aatteita ja haaveita,
eikö tunnu siltä kuin valtiovallan
valtaaminen työväestön käsiin o-

lisi sittekin tarpeellinen? Ettekö
luulisi olevan aseman toisenlai-
sen, jos työväestö määräisi mi-
ten valtiolta menettelee?

Nämä kysymykset me pyytä-
simme asettaa mietittäväksenne.
kun epätoivo ja valtiomahdin
raskas käsi asettuvat päällemme ja
tukkivat suunne. Eikö ole mah-
dollista, että teidän johtajanne o-
vat rehtyneet tai tahallaan pet-
täneet teitä?

Jos te rehellisesti ja ennako-
lutottomasti ajattelette näitä ky-
symiä, niin muuhun käsityk-
seen ette voine tulla, kuin että
kyllä sitä valtaa on kapitalisti-
luokalla muissakin järjestöissä
kuin kaupakkamareissaan, jotka
sen taloudellista järjestymistä e-
dustavat. Ja kun niin on laita,
eiköhän työväestökin voisi käyt-
tää muita kuin taloudellisia jär-
jestöjä, varsinkin silloin kun
taloudelliset järjestöt ovat koka-
naan estetyt toimimasta.

Asian ajattelu ei vahinkoita,
vaikkapa ei saaisikaan ajattele-
vassa mielipiteen muutosta
aikaan.

vaikya kuin Ludendorff, vaan hän
on parempi arvostella. Hän on kyl-
mäverinen päättelijä, kaikkien sat-
tumien varalta harkitsija. Hän ei o-
le harhaan vietävissä. Ludendorff on
nuorempi mies ja nyt keisarin pää-
majassa ylläjohtajana vähitellen kil-
peämässä poliittisesti välttämät-
tömän tärkeiksi henkilöiksi.

"Läsi" keisarin.
Kumpikaan näistä miehistä "ole
missään suhteessa hovienraali. Ovat
tietysti järkähtämättömiä yksinvalti-
den kannattajia ja nuhottomatta us-
kollisia hallitussuulille, mutta eivät
kumartele ketään. Virka-asemaansa
he eivät ole saavuttaneet hovin suo-
siosta, vaan kylmäverisyytensä takia.
Hindenburg ei sodan alkaessa ollut
hyvässä väleissä hovin kanssa. Rak-
kaassa Itä-Preussissaan kerran tol-
meenpannalla manööverillä hän
saattoi keisarin armeijan tappiolle,
vaikka hovin asettama ratkaisija ei
sitä tunnustanut. Hindenburgin ker-
rotaan silloin pyytäneen edon viras-
taan, lausuen keisarille osottamas-
saan kirjeessä: "Jos olisi ollut tosi
sota kysymyksessä, olisiin tuhonnut
teidän majasteetteinne joukot viimei-
seen mieheen."

Silloin hän läksi Hannoveriin mur-
jottamaan, kunnes Ludendorff tuli
häntä rohkaisemaan.

Sodan alussa kun venäläiset ennen-
sikkäläisen kavalluksen valtaapääl-
syä tekivät hyökkäyksensä Itä-Preus-
sian, tarjoutui Hindenburgin palveluk-
seen, mutta hänen tarjouksensa hyl-
jettiin! Kolme muuta kenraalia
koeteltiin siellä ensin, ennenkuin täy-
tyi kutsua Hindenburg aloittamaan
sen uransa, joka hänet johti koko
keskusvaltojen armeijojen yllikömen
taksiin. Hän vaati Ludendorffin a-
vustukseen, ja siltä pitkin he ovat
eromattomasti toimineet yhdessä.
Keisarille oli voitto tärkeämpi kuin
vanhat kalavelat, ja niin sai Hin-
denburgin loukkaava kirje unohtua.

Masurian järvelä.
Hindenburgin antoi takaisin lei-
sarin armoihin hänen vanhaastaan
tunnettu Masurian järvien puolustus-
suunnitelman, josta hän oli saanut
pikkaniemen "Vanha masuralainen";
tuota suunnitelmaa näet oli pidetty
leikkana haaveiluna. Hindenburg oli
myönteisesti harjoitellut joukkojaan näi-
den järvien ja niihin liittyvien loppu-
pommattomien soiden tienoilla, kunnes
hän tunsi joka tien ja polun siellä.
Venäläisten tunkeutuessa Itä-Preus-
sian Ludendorff, joka silloin oli kei-
sarin seurueessa, palautti keisarin
mieleen "Vanha masuralainen" ja
hänen lempihaiteensa. Keisari vih-
doi suostui ja lähetti Ludendorffin
noutamaan vanhan ystävänsä Hanno-
verista.

Mikä sitte Masurian järவில்ä ja
Tannenbergin oikaestaan tapahtui,
on vieläkin salaisuus, mutta sen jo
saattaa pitää varmana, että kaval-
lus siellä päätös suoritti eikä sak-
salaisten kunto. Kerrotaan 100,000
venäläistä hukutetun Masurian soihin.
Kerrotaan sulkua avatun ja miesten
joutuneen burjan ryöpyyjen jakai-
stavaan. Ainoastaan se tiedetään,
että kokonaan venäläinen armeija
sinne katsoi. Kahden viikon kulut
tu ei Saksan puolella ollut mitään

MAILMANKATSOMUKSIA

SAKSAN SUURIMMAT SOTILAS- NEROT.

Hindenburg ja Ludendorff.

(True translation filed with the Postmaster at Astoria, Ore., June 26, 1918, as required by section 19 of the Act of Oct. 6th, 1917.)

Kun saksalaisen viime maaliskuul-
la aloittama suuri kevättyökäys ei
tähän mennessä ole ottanut senkään
paremmin onnistuakseen, on sen se-
littämiseksi keksitty milloin mitään
odottamatonta tapahtumaa jumaloi-
dulle Hindenburgille, jonka piti tässä
museratavaa hyökkäystä johtaa. Ker-
ran hänen jo ilmoitettiin kuolleen,
sitte haavottuneen, senjälkeen sair-
astuneen lavantautiin ja nyt viimek-
si joutuneen suljetuksi mielisrausten
pantolaan.

Voi olla niinkin, että Hindenburg
on taas kerran joutunut riitaan Vil-
keisarin kanssa ja, rajaksi ja ärti-
siksi kun hän on tunnettu luontee-
taan, on voinut vetäytyä jonnekin
murjottamaan, teeskennellen mieli-
tä muuta sairautta sekä vanhaan hy-
vintunnettuun tapaan huvittelevan
itseään hurjilla juomingeilla.

Hindenburg ennen sotaa.

Eräs asiantuntija on antanut seu-
raavan kuvauksen tuosta jurosta, kä-
rtyneestä, pahantulaisesta vanhasta
kenraalista hiukan ennen sotaa.

Päivät päästään tapasi niinä aiko-
ja istua eräissä Lehmuskahvilan
(Cafe des Tilleuls) nurkassa, Hanno-
verissa, sanomalehtiä lueskellen yk-
sinänsin vanha mies, ikävän näköi-
nen ja epämiellyttävä tavoltaan. Jos
joku yritti lähestyä hänen pöytänsä,
murahti hän äkäisesti, että hän tahtoi
olla rauhaassa.

Määrätynä aikana tapasi kahvi-
laan saapua hyvin puettu, huolellises-
ti ruokottu ja etevän näköinen sotil-
lashenkilö. Jo kaukaa hänet nähtiin
työään tuo yksinäinen vanhus alkoi
hymyillä. Hän tervetui tulijaa kal-
killa mielihyvän ja ystävällisyyden
ilmeillä mitä hänestä lähti.

Nuo kaksi miestä istuivat pöytänsä
ääressä tunteitausia pelaten shak-
kia tai korttia ja pellen välitöinä
pysyivät keskustelemassa Berliinin
rotatitonenovoston viimeisimmistä
keksinnöistä ja kiroillemallaan niitä sy-
dämensä pohjasta. Ne miehet olivat
Hindenburg ja Ludendorff.

"Sinä olet nero", sanoi Hindenburg
pöydästä noustessaan.

"Mutta ainoastaan teidän silmis-
sänne", vastasi Ludendorff nauraen.
"Mielma tulee sen vielä näkemään"

Nuo Hannoverin shakinpelaajat o-
vat nykyään Saksan suurimmat sotil-
sasnerot. Hindenburg panee käy-
tintöön Ludendorffin aatteet, sillä
hän tietää ne hyviksi ja haluaa ne
toteuttaa; toiset panevat niitä toi-
meen sen tähden, että heidän on pak-
ko. Tosin Ludendorffilla on ainoas-
taan ylläjohtajain arvo, kun taas
Hindenburg on Saksan, Itävallan,
Turkin, Bulgarian (ja Suomen!) ar-
meijojen ylimäinen komentaja, mut-
ta Hindenburg tietää, että hänen
ystävänsä Ludendorff — ollut hänen
ystävänsä enemmän kuin 30 vu-
oden ajan — pystyy ajattelemaan no-
peammin ja selkeämmin kuin hän, ja
siksi päättää hän antautuu työskentele-
mään alempansa esittämien suunni-
telmien mukaisesti.

Hindenburg ei ole niin etevä luo-
lemme mukana tässä suuressa
luomisryntäyksessä.

Seuraavana astuu esille kysy-
mys siitä kuka meistä pääsee sen
auton omistajaksi? Ainakin mi-
nä teen parhaani, hankkimalla
niin monta lippua nimillä kuin
kukkaroni ja minun rakas Eeva-
stinaani myöten antaa. Minä pa-
hoin pelkään että ne naiset sit-
tenkin taitavat vielä sen auton,
joka Toverittaren "pään" vakui-
tuksiin on ollenkaan luottamista.
Hän nimittäin sanoi, että naisia
on paljon — jonka me miehet,
jumalaparatkoon, hyvin tiedä-
mme — kuten senkin että kaikki
naiset ovat mukana näissä myy-
jäisissä, ei ainoastaan kaksiloppu-
la, vaan lippujen ostajina. Jos
niin on, niin se koettelee hieman
meidän miesten päävääräkiä miten
kestävä mukana naisten kanssa.
Mutta... no niin, sanonpahan toi-
sen kerran. Tämän nyt mainit-
sin vain siksi, että me miehet
voimme ohjata menettelymme si-
ten, että ainakin tasoissa pysyt-
telemme lippujen hankintaan
nähdän.

Ainoastaan tämä osa astoria- laisille.

Astorian osasto joutui siinä
Toverin pääoman lunastuskysy-
myksessä kahdentuhannen dolla-
rin velkaan. Tällainen kunniotto-
tava summa tuli sen osalle. E-
lii man enempää sanahelinää se kii-
tenkin päätti lunastaa osuutensa.
Nyt ovat Astorian ukkomiehet
päättäneet tuosta summasta teh-
dä ensimmäisen suorituksen, siter-
auttaan osastomme "finanssi"-
asioitten järjestelyä. Että tämä
osuustomme ensimmäinen suoritus
tuosta omaisuudesta ei olisi aivan
vähäinen erä, ovat ukkomiehet
järjestäneet kolmi-iltaiset juhlat,
jotka alkavat ensi perjantai-ilta-

na. Juhlat ovat alusta loppuun
asti ukkomiesten vakavaa työtä.
Ukkomiehet, ottautotta, huolehti-
vat myös ravintolasta ja per-
jantai-ilalla järjestetystä juba-
lallisesta. Näkääks, eukková-
i on yrkästi kieltäytynyt avusta-
masta ukkomiehille ravintolaho-
massa, mutta se nyt ei ole en-
sikerä kun ukkomiehet saavat
astua eukkojen tehtäviin. Eukot
olivat päättäneet — joka yksi —
yksissä tuumin tulla maistele-
maan ukkojen valmisteita ja ar-
vostelemaan miten he niissä on-
nistuvat. Nämä Eevan sisaret
näyttävät epäilevän ukkojen pu-
hilla kaikessa mikä ruokkimisky-
symyksen kanssa on yhteydessä.

Juhlien ohjelmasta on katso-
asiakseni puhua, mainitsen vain,
että kun elämän yksitoikkoisuus
on ukkomiesten varsinaisen seu-
ralainen, niin on hyvin tolen-
näköistä, että kun ukkomiehet
ovat valmistaneet kolme iltaa
kestävät juhlat, niin niistä ei tu-
le hauskuus puuttamaan, sillä
heille on elämä opettanut, että
surulla ei meitä ruokita, vaan
iloa siitä olla pitää. Kun me tä-
män tiedämme, niin me ymmär-
ramme, että nuo kolme iltaa ovat
iltoja, joita ei yksikään astoria-
lainen sivutta; vieläpä lähiym-
päristönkin toverit tempaantuvat
mukaan iloitsemaan kanssamme.

Tuosta ruokkimiskysymyksestä
voin vielä mainita sen — vaikka
ei siitä nyt tarvitse ukkomiehille
puhua — että seurattessani hei-
dän meininkään, olen huomannut
että he ovat sangen sala-
peräisiä kaikissa puhutissaan —
mahtaa olla yksi ukkomiesten o-
nimaisuuskuja. Kun viime lauan-
tai-iltaan tapasin heidät kokoon-
teena osaston kokouksissa, tun-
nui kuin olisiin saapunut jo-
honkin sellaiseen toimistoon, jos-

Marsfieldin S. S. Osaston Kesäjuhlat

vietetään
3-4-5-6-7 p. Heinäkuuta

KESKIVIHKONA, 3 P.
HAUSKAIT ILTAMAT JA MYYJÄISET
sekä suuri eväskori poikamiesten ja ukkomiesten välillä

TORSTAINA 4 P. NÄYTELMÄILTAMAT
S. S. Osaston näytelmäseura esittää näytöskappaleen
SYIDEN KIROUS
kolmessa näytöksessä. Sisäänpääsy 50c. Alkaa kello 8:45.
Lopuksi tanssia.

PERJANTAINA 5 P. JITNEY TANSSIT
HYVÄ SOITTO

LAUANTAINA 6 P. NÄYTELMÄILTAMA
S. S. Osaston näytelmäseura esittää näytöskappaleen
Isättömän äiti
murhenäytelmä kahdessa näytöksessä. Sisäänpääsy 35c.
ALKAA KLO 8:45.

SUNNUNTAINA 7 P.
KENTTÄJUHLA

Buncker Hilliltä vähän matkaa, katsokaa paikallisia ilmoituk-
sia. Kentällä tulee olemaan paljon urheilukilpailua naisille,
lapsille ja miehille. Hyvä ravintola. 9:30
Saapukaa S. S. Osaston haalille aamulla kello 9:30. Siellä
tulee olemaan automobillejä, jotka vievät juhlapaikalle.

TYÖLÄISET COOS BAYSSA, MUISTAKAA MISSÄ
TOVERINNE JUHLIVAT!

venäläisiä sotilaita kuin 140,000 sota-
väkeä. Niemenin varrella etenevä
toinen venäläisarmeija löytyi pakoon
menettyään 50,000 vankia.

Asian selitetään tapahtuneen sillä
tavoin, että kaikki tiet näillä seu-
dun eli ennakolta rakennettu sellai-
sien patkoihin, joissa saksalaisten
tykit niistä yhtäkkiä tekivät saman
laista heijua kuin mitä ympärillä
oleva suokin oli. Jollakin tavoin
saatiin venäläiset marssimaan näitä
teitä, joiden petollisuus olisi pitänyt
olla — ja luultavasti olikin — tsarin
kenraaleille täysin selvillä. Saksala-
laisyntysisen tsaritarinan ja häneen
uskottujensa tiille lasketaan monta
sekkaa — niiden joukossa eräitä ne
voihin upotettuja tai muulla lailla
tuhotuja armeijoja.

Kaikkien epäilyttävinä on, että seu-
raavassa helmikuussa sama tempu
tehtiin toistamiseen: otettiin taas
100,000 vankia ja puhdistettiin Itä-
Preussin venäläisistä.

Tämän jälkimäisen taistelun alkoi
na kertoivat Berliinin lehdet suoraan
kun jutun. Ludendorff oli kovasti

abertanut pelastaakseen eräitä venä-
läisiä rykmentejä hukkuudesta Ma-
surian järveen.

"Mikset antanut niitten sikojen
hukkaa?" kysyi Hindenburg.

"Ooi", vastasi Ludendorff, "tarvi-
semme niiden saappaita."

Saksan ukkopuolella mainitaan vain
Hindenburgia, ja kotimaassaankin hä-
nen nimensä on herättänyt ihailua.
Mutta asiantuntijain kesken aina pu-
hutaan "Hindenburgista ja Luden-
dorffista", ei koskaan toista taikka
toista yksinäin. Hindenburgin tul-
tua Saksan yleisesikunnan päällikö-
ksi, ovat nuo kaksi — enemmän kan-
san tahdosta kuin keisarin armosta —
johtaneet sotaa oman mielensä mu-
kaan.

Ludendorff on myös jäykkä mies.
Yhtä juro ja ärtiyä kuin Hinden-
burg on, yhtä sieväkäytöksinen, tyy-
niä ja kohtelias on Ludendorff. Yh-
dessä he muodostavat melko täydelli-
sen tuonlilalokoneiston. Ludendorff
ajattelee, Hindenburg toimii.

Kaikkessa tyyneydessään ja kohteli-
käisyydessään on myös jäykkä mies.

Entäs ne pääsyliput?
Niitä ei kuulemma myydä olen-
kaan. Ukot toivovat kyllä, et-
tä kaikki Astorian suomalainen
aines tulee juhlaan — niin kuin
se tuleekin — mutta he eivät ha-
lua, että sinne kaiken maailman
kansaa kerääntyy, silloin ei heidän
mielustään juhlat ole juhlien ar-
voiset. He ovat rajotetun mää-
rän painattaneet niin saottuja

Kutsukortteja,
joita ei tulla myymään ovelta.

Näitä kutsukortteja noille su-
rille juhille on jaettavaa lukui-
silla henkilöillä ja niitä jaetaan
joka päivä Toverin konttorista,
sekä Klubin kaupasta ja pallo-
huoneesta. Kutsukortit eivät
maks mitään, mutta ennen kuin
sen omistajaksi pääsee, eli toi-
sin sanoen, ennen kuin pääset
nideen onnellisten joukkoon, jot-
ka tulevat kutsutuiksi näille mer-
kitykseltään suuremmisille juh-
lille, on sinun — nämä ahtaina

Välipaloiksi

Kuinka monta...?

"Niin, kysymys ei ole ollen-
kaan siitä ostako sinä, vaan yksin-
kertaisesti siitä kuinka monta
kappaletta" pakisi liikkeenhoita-
jamme.

— Ei sitä niin vain osteta, en-
nenkuin edes tietää mistä tässä
on kysymyksään" väitän.

— Meillä ei tässä ole aikaa
venkoilemisen, mutta voinhan
tuon sanoa, jos sinä olet ainoa,
joka et vielä tiedä, että lehtiliik-
keemme rakennusrahaston hy-
väksi on järjestetty suuret myy-
jäiset, jommoisia ei meillä lä-
nnellä vielä koskaan ole ollut.

Kuinka monta lippua saamme
nimiisi merkittä?

— Pitäneen tuota yksi aina-
kin ostaa.

— Vai yksi, yksikö vain...
no, hyvä sekoin. Lisänä rikka-
roksa, sanotaan. Mutta viit-
sitkö hieman vaivautua ja sil-
mäillä tätä tukkuu tässä?

— Mitä ne ovat?
— Mitkö ovat? Etkös näe
"checkejä" ja "moneyorderita",
katso, tässä on numeroita jotka
puhuvat totuuden kieltä. Tuossa
on tukku, jossa joka yksi sisäl-
tä 3 dollaria, tuossa kasassa on
4 dollaria, tässä 5 dollaria, tuos-
sa taas kuudesta kymmeneen dol-
lariin, tässä on kymmenestä vii-
teentoista dollariin ja tämän tu-
kun lähettäjät ovat "reirumpaa"
väkeä, johon minä luulen sinun-
kin lukeutuvan, ne sisältävät kak-
sikymmentä dollaria kukin. Kun-
ten näet, myyjäiset ovat hyvällä
alulla. Tämä on yhden päivän
posti sen jälkeen kun ilmoitus oli
lehdessä, sitä ennen jo saapui

lukuisasti ennakkotilauksia. Tä-
mä meidän myyjäispöytä viivä-
tyi vähän sen autokysymyksen
vuoksi, sillä johtokuntamme tah-
toi tarkoin harkita mikä olisi
sopivin auto näin suurin myy-
jäisiin ensi palkinnoksi. Nyt kai-
ket siinä olet valmis päättämään
mihiin ryhmään sinä itsesi luet.
Katso, kaikki ovat mukana luo-
massa lehtiliikkeemme rakennuk-
sen perusteita voitintsa mukaan.

— Niin, kyllähän tämä Toveri
tarvitseisi paremman huoneet, sil-
lä tämä hökkelä on kaikkea
muu..."

— Tästä hökkelistä ei nyt
maksaa vaivaa enää puhuaakaan,
sillä jokainen lännen toveri ja to-
veritar on tietoinen siitä, että e-
lämme täällä kuin suden luolassa,
ehätti liikkeenhoitajamme väliin
ja jatkoi, parhaimpansa todistuk-
sena siitä, että toverit kauttaal-
taan ovat tietoisia huoneustan
uusimisen välttämättömyydestä,
ovat juuri nuo näytämäni raha-
lähetykset; ne osottavat millä
harrastuksella yleensä otetaan
osaa näihin myyjäisiin, vaikka
pitempimäiset toverit eivät
ole vielä ehtineetkään mukaan.

Ihahduttava ilmiö on myös se,
että aina Canadasta saakka o-
llaan mukana, vaikka Toveri on
sinne toistaiseksi estetty mene-
mästä. Mutta katsoppas tätä,
tässä se vasta on kaveri joka lyö
kaikki tähän asti saavutetut tu-
lokset, lausui hän, osottaen mi-
nulle juuri avaamaansa kirjettä.

Kirjeen ulkoasu jo todisti, että
sen lähettäjä ei ole ollut tilaisu-
udessa kovin usein tekemään tut-
tavuutta kynän ja paperin kans-
sa. Luettuani sen vei se minu-
ta kaiken halun kiusata liikkeeh-
oitajamme myyjäistemme epä-
onnistumisella, johon olin val